

Locuinti'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a tragatoriului
(Lódsz-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joui-a si Dominic'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siess lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a:
prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplaru costa 10 cr.

Pest'a, 23 Maiu, 4 Juniu 1873.

Marea schimbare a guvernului Republicii franceze s'a essecutatu, noulu guvern sub presiedinti'a ducelui de Magenta s'a constituitu, si ordenea, pacea interna nu s'a conturbatu. Foiele republicane tratadia acesta victoria a coalitiunii monarchiste cu sange rece, calmu si fara cea mai mica umbra de iritatie. „Asid se vede — dice „Republica franceza“ — ca noulu guvern si-tiene de prim'a detorinta, a schimbá personalulu din tote ramurele administratiunii publice; dar ore acesta schimbare de persone offere destulla garantia pentru sustinerea ordenei morale? Noi tare dorimu acest'a, inse n'avemu prea mare sperantia.“ De altmintrelea organele republicane nu se prea grabescu a enuncia sentinti'a finala a sup'ra noulu guvern. Messagiulu noulu presiedinte, in care nici mentiune nu se face de Republica, assemenea si destituirea prefectilor republicani si inlocuirea lor prin altii de colore monarchista, inca nu sunt motive de ajunsu, spre a face pre poporulu francesu se-si pierdia paciencia. Franci'a are vointia si scie ce voiesce: ea voiesce Republica, si apoi ori catu s'ar framentá coalitiunea reactionaria a monarchistilor, vointi'a acest'a a Franciei totu va triumfá.

Scrisorile mai recente, care in sinulu coalitiunii monarchiste aru fi si intratu desbinari si neintellegeri; orleanistii se plangu, ca bonapartistii au ocupatu celu mai mare terrenu, celle mai multe portfoieri ministeriali sunt in manile lor. Aceste desbinari nu sunt nici-catu neacceptate; elle sunt consecinta naturala a stării lucrurilor. De altmintrelea nu ne vomu grabi a pronostica asié currendu inevitabil'a cadere a coalitiilor de la putere. Sit'a este inca noua, numai dupa pucina intrebuintiare se va poté vedé ca ce platesce. Differentiele essentiale, nu de principie, ci de persone, se voru ivi de buna seama catu mai currendu ca-ci nu credemu, ca dlu Rouher, man'a apta a esimperatricei Eugeni'a, se pota acceptá cu essecutarea planurilor sale pana dupa eliberarea territoriului francesu de prussaci. Este intr'adeveru forte caracteristica pentru coalitiune assertiunea ce se ventiledia prin intreaga press'a francesa, ca adeca auctorulu ordenei de di, propusa de Ernoul, ar insu-si Rouher. Ce e dreptu, prin acesta ordene de di i-a successu lui Rouher se restorne pre Thiers, este ome intrebarea, daca totu asié de usioru va succede a essecutá si intentionat'a revolutura de statu. Republicanii, in frunte cu dlu Thiers, inca nu voru stá cu manile in sinu, ei voru veghiá si inca tempu voru sci paralisá assemeni tentiuni.

De unu tempu incoce amu avutu de mai multe ori occasiune d'a ne ocupá de starea lucrurilor in districtulu Fagarasiulu. Intre altele avuram d'a inregistra nisee acte si fapte, cari pusera in uimire si dederu de cugetu chiaru si celloru ce mai asta verna credeau in anim'a lor, ca mai calosulu poporu si mai corrupta inteligentia ca in districtulu Fagarasiulu, nu essiste pre intreaga suprafaci'a platului ce locuimu.

Totu in legatura cu celle intemperate la Fagarasiu in tempulu mai din urma, avemu d'a mai insemná unu faptu, caracteristicu nu numai pentru situatiunea actuala in acestu districtu romanescu, ci mai vertosu pentru constitutionalismulu domniloru de la putere.

In unulu din numerii precedenti ai foiei nostre luaramu notiti'a, ca dlu Tamasiu, capitanulu supremu allu districtulu Fagarasiu e ammenintiatu cu destituire. Cate-va dille dupa aceea ne convinseram, ca dlu Tamasiu nu numai e ammenintiatu, dar e chiaru destituitu si in loculu seu e numitu Colomanu Boeriu, fostu patru anni de dille vice comite in comitatulu Cetatiide-Balta. La inceputu compatimiamu pre dlu Tamasiu, pentru ca cugetamu, ca d-sa a cadintu victim'a sentimintelor sale romanesci, ér nu a nedibacei sale; asta-di inse vedemu, ca dlu Tamasiu, de si destituitu, totu-si s'a grabitu a ni dovedí prin fapte, ca nu numai nu suffre multu de tortura sentimintulu romanescu, seu de mustrarea consciintei nationale, ci este si catu se pote de nedibace in zelulu si dorint'a sa, d'a-si casciga merite pentru constitutionalismulu ungurescu si astfelu a se face placutu inaintea domniloru omnipotentii din Pest'a. Papulu armatoriu de la Fagarasiu, adaverulu acestoru assertiuni.

Dupa siedinti'a straordenaria de la 6 Maiu a consiliulu municipale fagarasiu, capitanulu supremu reportá ministrulu de interne, ca trei imploiatii municipale au escellatu la luarea concluseru din 8 si 9 Aprile; drep-aceea ceru pedepsirea lor. Ministrulu i incuviintia acesta cerere si astfelu capitanulu cu decretu din 25 Maiu suspinse de la officiu si beneficiu pre presiedintele scaunulu orfanale Ioane Gr a m'a, pre assessorele acestu scaunulu Ilariu Du v l e a si pre vice-notariulu primariu Teofilu F r a n c u, introducundu contra loru cercetare disciplinaria.

Motivule suspinderii, specificate in decretu sunt: „ca au contribuitu impreuna cu membrulu consiliulu municipale Arone Densusianu, ca rezultulu amintitei adunarí se fia negativu, insistendu cu ellu impreuna pre langa propuneri vetematorie de legile constitutionale essistente, dovedindu o portare renitenta, uitandu-si de detorintiele legali ca imploiatii.“

Precum se vede de aici, d. ca; itanu Tamasiu vré ca si imploiatii alessi ai municipiulu se se face si ei ca si d-sa instrumente vile in man'a domniloru, cari pretindu a avé dreptulu d'a ni dictá legi dupa placulu si gustulu lor; se se degradadie insi-si pre ei la rangulu unoru creature fara sentiu, fara convictiuni si consciintia. Prea multu se cere, si apoi ce e prea multu nu e sanetosu. Daca Colomanu Boeriu, — care de presinte se gere-dia de unuru, — si-ar fi inauguratu activitatea de capitanu supremu prin assemeni fapte, nu ne-amu mirá; ne-dore inse, candu vedemu ca unu romanu a suspendatu din officiu pre mai multi romani numai si numai din motivulu, ca sunt romani, si au sentiu romanescu.

Si pentu ce a voitu dlu Tamasiu se-si mai castige si acestu meritu chia-

ru atunci, candu potea se scia ca e prea tardu; candu potea se aiba scire positiva despre destituirea sa? Nu sunt de ajunsu meritele ce si-le a castigatu la alegerea de deputatu din Decemvre annulu trecut? Mai bine facea d-sa, daca si conservá stim'a Romaniloru, de catu se mei amble dupa potcove de cai morti chiaru si atunci, candu vediu ca unguirii nu-i recunoscute acelle merite si nu vreu se scie de devotamentulu seu si de fatigieile sale pentru constitutiunea unguresca.

Lapusiulu-Ungurescu 31. Maiu 1873.

Sub jugulu asuprirei se pare ca poporulu romanescu e atatu de tare levitu in anim'a sa, incatu se vede a se retrage in o parte spre a-si versa lacrimile ca eremitulu in singuretate, candu apoi vicienulu salta de bucuria ca si-a ajunsu scopulu, ca adeca adimane pote se scria epitafiulu pre cru-cha poporulu romanu, ce de atate se-cle se pregatesce de man'a inimiciloru lu. Dar viu e Domnulu; si neci decatu se inganfe stapanii dillei, ca-ci va veni tempulu candu va poté dice alromanulu — vedi, ti-am spus, cati-te minte. — Indignatiunea pentru neapreptatea ce ni-se face pre tota dnuva se vor vonda si pre populu, pana

atunci lasa buoure-se tiranulu, ca cu atatu sa-i fia mai amara resplata. Si ore pote se dica, se vorbesca unu omu mai altcumu? Ore ce respata merita stapanii dillei, candu in cerculu nostru pre totu passulu tientescu la nimicirea totale a romanulu? In comun'a Suciulu, pentru ca nu voira a si da pamentutiulu in man'a domniloru, i prindu i punu pe feru si-i ducu in prinsore si in urma ca si Tofalenii sunt siliti a se indestullu cu aceea ce li dictedia Vampirulu. Dar mai mult! In cerculu acestu-a romanimea e preponderante cu numerulu, ca-ci numai doue sate unguresci sunt, romanimea avu si si aro inca o scola principale unde surcelle tenere si-castiga desceptare si sciintia, acésta inca voiescu se-o resipesca pentru care poporulu romanescu atatu a assudatu.

Nu se potu descrie multele intrige facute de pismasii vecinici pana si in sinulu fratiloru nostri gr. or. si dupa ce nu igbutira a pune man'a pre sudorea romanulu, facura altu ce va si mai straniu si mai nedreptu pacientulu poporu romanu.

Bine a sciutu guvernulu ca aici essiste o scola romanescá, si una data i-a fostu si accordatu o subventiune de cate-va sute floreni ca de seducere, ca-ci de graba le a si retrassu; si ca se o nimicesca, ce fece? ce efectuesce? Platesce bani din pung'a bietulu romanu, redica o scola de statu in opidulu Lapusiu, o dotedia bine, pana la 2000 fl. pentru ca se inveti pruncii magiari d'in Lapusiulu-Ungurescu, era pentru scol'a principale romana unde frecuentia prunci nu numai din Lapusiu, dar d'in Cetatea-de-Pietra, de pre la Nasaudu, nu se dá nimica. Eca dreptatea magiarulu! ore cugeta d'insulu ca prin atare puceudere va impacá pre romanu? Se insiella. Va veni tempulu si vomu dice: ti-am spus, ca tiene minte. Era tu o romane, descepta-te! si eu, una modesta persona, — appel-

lediu catra totu sufletulu de romanu, appellediu catra patronii acestei scole principale romane din Lapusiulu-Ungurescu, appellediu catra superiorii miei, si appellediu mai alessu la simtiemintele parintiesci si iubitorie de poporu si natiune, alle Pr. SSalle, care prin nesuinti'a pentru ameliorarea stării acestei scole va dovedí, ca nu numai pentru alte parti alle Diecesei sale, dar si pentru partile transilvane si-intorce privirea si attentionea sa; si se va indura a staru pentru ajutorarea si sustinerea acestei scole; appellediu catra comitetulu acestei scole, ca catu mai in graba se effectuesca organizarea si assecurarea pucinei averi a acestei scole; appellediu mai departe catra vrednicii de lauda Chioreni, cari pana acum au ajutoratu acésta scola cu succursele lor — nu pregete nici de aci inainte, ca-ci in sperantia nu se voru insiella, precum si romanii Cerculu Lapusiulu de ambe confessiunile, daca se voru desceptá si-voru da man'a laolalta pentru scopulu comunu unde si elevi gr. or. si-affla succulu sciintiei si allu vietiei nationale, urmandu esemplulu bunu de a contribui ce au appromissu si ce era a denegatu multi.

Romanime de nu-vei striga si de nu-te vei ajuta insa si pre tine, catu va intr'ame intrate.

Clerulu sassescu.

(V.) „K e l e t.“ diurnu guvernamentale d'in Clusiu, publica in nr. seu de la 29 Maiu a. c. una correspondentia insemnata de la Siedisior'a sub titulu nimeritu „clerulu sassescu.“ Este instructiva a reproduce cea mai mare parte d'in acestu articlu, ce contine multe addeveruri, si documentedia cum clerulu sassescu incepu de la supremulu functionariu pana la cellu din urma, de la Superintendentele (episcopulu) pana la teologulu cellu din urma au fostu si sunt pururea si pretotindenea cei mai zelosi, mai neosteniti povatuitori ai micei loru turme de sassi, cei mai aprigi si resoluti apertori ai natiunii sassesci; si republicandu aceste addeveruri le recumendamu attentionii deosebite a multoru membri din clerulu nostru romanescu. Corespundint'a este urmatoria:

„Tartuffe (una persona dintr'o drama d'a lui Shakespeare. Trad.) mai ca seama atunci arreta dintii faciarnicee sale nature de sierpe, candu masc'a sa, prin care simuledia blandetia de porumbu, se trage de pre acea parte, unde neci prin minte nu i-a trecut. Daca vre-o juridictiune magiara aru fi descoperitu inaintea tierrei si a guvernulu agitatiunile anticonstitutionale si reactionarie alle preutimee lutherane sassesci, atunci acesti-a aru fi sberatu in lumea larga si Germaniei-Mari: „Videti acesti magiari barbari navalescu nu numai asup'ra limbei, si missiunii nostre culturale, ci si asup'ra religiunii nostre, pentru ca noi preutimea sassescá suntuemu corpulu si sufletulu nu numai religiosu, ci si politicu allu natiunii sassesci!“ Cu tote ca chiaru sassesc'a si protestant'a cetate, Siedisior'a a numitu, in conosciut'a sa addressa, clerulu sassescu lutheranu inimicu statulu magiaru si libertatii.

Tartuffe este demnascatu, pentru aceea se svercole; inosciutu de teologii sei irritati attaca si insulta representantia siedisiorana; era ellu insu-si sucindu ochii se arreta innocente, ca candu neci candu n'aru fi miscatu contra patriei unguresci, contra constitutiunii acestei-a. De si accusarea, ce siedisioreni au

facutu, este dreapta si motivata, ca-ci: daca sassimea din Ardealu si asta-di mai callaresce pre idee'a scrintita, ca gigantic'a majoritate din Fundulu regescu este numai venitura tolerata, numai multime genanta, ce s'a imbulditu, seau sassesc'e d'issu: „Mauserer, Hergelaufener;“ daca si asta-di pretinde separati-smu, statu in statu, municipiu separatu si mai scie Ddiu ce etc. atunci vin'a la acest'a in prima linia o porta preutimea sassesc'a, care nu se indestallese numai cu domnirea suffletoru credinciosiloru sei, ci si corpulu politicu allu loru lu-considera de sclavulu ei, care preutime nu se accomedia opiniunii politice a majoritatii credinciosiloru, ci propriete vederi politice li-o obtunde chiaru si cu mediloce terroristice si i porta ca de capes-tru. Sistematec'a fanatisare si agitare la ura a tenerimii studeose contra totu, ce nu este prussescu si pentru Prussia, assemene se pote atribui preutime sassesc'i, care d. e. la professorii sass. suprima numai de catu la inceputu ori ce miscare mai liberala.

Totu preutii sass. nutrescu cu distingere agitatiea si ur'a contra limbii magiare. Idiotismulu, ca se nu d'icu impudicitia acestoru teologi in acesta privintia, trece preste tota intipuirea. Ei nu numai predica pre tote cararile statulu esclusiv germanu si confessionale, assecurat prin lege, ci lu-si antecipedia. Ei sunt cei ce agita mai multu d'a se prinde io juridictionile d'in Fund. reg. limb'a germana, de si preponderant'a majoritate a acestu-a nu este de nation. germana.

De mai multi anni guvernulu tiene unu translate la magistratulu d'in Sabiu, si acestu-a, terrorisatu de clic'a pretiloru, totu-si totu de un'a protestedia contra presentarii processulu verbale in limb'a magiara. Astfelu este acest'a pretotindenea in Fund. reg. unde teologii sass. joca rol'a conducutoria. Sassulu, care aru vol se scuture acestu jugu politicu allu loru, numai decatu este timbratu in diariile loru de tradatoriu allu natiunii, de subminatoriu allu ei.

In acesta privintia escele in Sabiu Franciscu Gebel, secretariulu superintendentulu bürgisch Deutsches Wochenblatt, in care neincetatu se sustiene cea mai grandioasa agitatie contra ungariloru si a totu ce nu este sassescu. In Brasieu teologi sassesc'i attaca pre deput. Waechter pentru ca acestu-a in darea sa de sema a cutediatu sa spuna, ca in fund. reg. traiescu nu numai sassi, ci si alti omeni etc. Acestu-a este scurtalu estrassu.

Unele d'in dorerile corespundintelu ungu-rescu nu potu fi si alle nostre. Daca clerulu sassescu se lupta cu resolutiune si in solidaritate pentru inffiorirea limbii si interesele natiunii sassesc'i, numai a approba potemu acest'a. Deca sortea a impinsu si pre sassi sa vedea periclitata natiunea loru prin guvern. ung. li e detorintia sa se appere, sa combata pre guvern. Inse nu approbamu, ci condemnamu purarea nisuintiele loru stricatiose, tendentiele loru de separatismu, egoismu, si exclusivismu; in acesta directiune si noi totu de un'a ne vomu oppune loru.

In fine, dica ce va vol „Kelet“, dara ella scie prea bine, ca intre intelligentia sassesc'a, clericala, neclericala, nu este neci una deosebire; scopulu si nisuintia ei, facia de altii, este totu un'a si aceea-si. Apoi „Kelet“ mai scie si altu ce-va, corbu la corbu nu prea scote ochii; inse fia convinsi, ca astfelu de urlature. seau lacrima de crocodilu, pre noi nu ne voru mai confund'a asta-di. Ne cunosemu!

Serbarea dillei de 3/15 Maiu.

lubileulu de 25 de anni allu adunarii d'in Blasiu.

Societatea „Transsilvania“ d'in Bucuresci — precum atinseramu in reportulu nostru trecut — inca a annunciatu serbarea acestei dille. Serbarea s'a si tinentu, si despre decursulu ei scotemu d'in „Romanulu“ urmatoriele:

Serbarea se tinentu la 6/18 Maiu in vast'a gradina a viliei Filipescu. La siosea aternu unu tricoloru mare, done la port'a gradinei, precum si o tabla cu inscriptiune tricolora. In midiloculu gradinei unu cortu intinsu, decoratu pre din intru cu o multime de portrete si deseme, tote relative la istoria nati-

nala, chart'a Daciei de Laurianu, si altele. In frunte, la coltiurile mesei, bustulu in marmure allu lui Stefanu celu mare si allu lui Mihaiu Vitelzu, de a supra, portretulu lui Simeone Barnuti.

Serbarea a inceputu la 9 ore diminec'a. Doue muzice, una militaria, alta de lawari romani. Dantiuri natiunale. Pre la 10 si dimetate ore, vre-o 2000 membri ieu parte la unu dejunu frugalu. La 12 ore, se face primirea presiedintelu societatii, Papiu Iaurianu, care vine insocitu de vre-o doi membri ai comitetulu.

Dlu Suci u felicitu presiedintelu in nunele comisiunii printr'unu scurtu discursu tierutu in terminii cei mai caldurosi.

Presiedintelu raspunde prin cuvinte bine simte si incheia cam asié:

„Ce asiú poté se vi urezu mai bine astadi, nobili juni, de catu ca foculu sacru allu juniloru romani de la 1848, carii cu pericululu vietii au condusu si invetiatu miele poporulu, sa incaldiésca nestingu inimile vostre. Sa imitati pre acei juni nemuritori, sa-i intrecesi chiaru, de ar fi cu potintia! Sa traiti!“

Indata dupa acest'a se presinta intru vine aplause o trupa de calusiari (studenti de la academia) sub conducerea professorulu Mocianu, imbracati toti calusiarscescu, si joca cu multa arte anticulu jocu romanu „Calusari.“

Vinu multime de membri din tote clasele societatii, intre cari se distingea membri din magistratura, de la insa-si innalt'a Curte, din administratiune, advocati, senatori, municipali, comercianti. Sessula frumosu bine represintatu. Toti admira frumescia romana a serbarii. Unii d'cea, ca arare ori, altii ca nici odata nu mai vediuera serbare natiunala ca acest'a.

Muzica cantu meren, dantiulu neincetatu si jocuri gimnastice.

La 3 ore societatec'a se asiéda la mesele intinse sub cortu, in numeru de preste 3000 persone. Mesa frugala, dar multumitoria pentru toti.

Trecemu la toastele ce se ridicara.

Presiedintelu societatii Papiu Iaurianu.

„In memoria ciuet ue o matu...“
Dupa cari cuvinte, facundu istoriculu dillei de 3/15 Maiu 1848, continua:

„In memori'a lui Barnuti, professorulu natiunalitatii romane, care proclam'a in acea di si cu ellu impreuna intréga natiune romana libertatea si independintia sa ca natiune confirmandu-o si cu juramentu natiunali.“

„In onorea lui Laurianu, care formul'a atunci drepturile natiunii romane, precum si protestulu ei solemn.“

In onorea si memori'a juniloru de la 1848 cari uimira lumea prin curagiulu, activitatea, eroismulu si sacrificiele loru pentru Romani!

„Traiescu inca multi din junii de atunci, si multi sunt de credintia, ca acesti-a asta-di chiaru, ar: fi mai juni pin vigorea ideiloru si tari'a inimii loru.“

„Urezu juniloru de asta-di, sa-i urmeze, si de se pote, sa-i intréca!“

„Eterna memori'a dillei de 3 maiu!“

Apoi dlu Aronu Crainicu amintindu evenemintele de la 1848, la cari insu-si a participatu, arreata partea ce a luat dlu Papiu, si incheia in onorea acestu-a; dlu Candrianu incheia, adevéruleu unitatii romane; dlu Corvinu, in onorea domneloru romane; dlu Papiu, in memori'a Romanceloru din muntii de aur si a nume a Pelagiei Rosia, cari la 1849 inarmate sfarimara o céta.

Dlu Urechia, in a carui localitate se tinentu serbarea, incheia in urmatoriu modu:

„Domnule presiedinte,

„Romanulu are obiceiulu stravechiu d'a invoc'a de-a purarea ajutorulu lui Dumnedieu, candu voiesce sa incepa vre-o intreprindere. Romanulu nu intra in casa noua, fara a o santi preotulu... Nu ve temeti, nu voiu sa intra in desbateri teologice...“

„Ceea ce voiu, este, a indeplin' o detoria personala a mea catra dvostre, dle presiedinte. Abié intratu de pucine dille in acesta villa, abié inaugurandu institutulu meu de educatiune, me intrebamu, a totu Romanulu, ce mai fistanie sa facu spre santirea intreprinderi melle?“

„Vi multumescu din anima, dle presiedinte si onorabila societate Transsilvania, ca-ci ati

binevoitu a primi se inaugurate cu serbarea dvostre aniversarii institutulu meu. Sunt de adi inainte fauste inceputurile institutulu meu. Societatea „Transsilvania“ care pre calile culturei tande la Romanismu, a santitu cu presentia ei scol'a mea, care si ea in micu, urmaresce scopurile natiunale alle dvostre, dle presiedinte si onor. societate. Inca odata dar vi multumescu si incheia pentru dvostre.“

Laurianu cellu tineru, multumescu dlu presiedinte Papiu, pentru onorea ce a facutu venerabilelu Laurianu, care, de si, impede calu, n'a potutu fi presinte la serbare de catu numai cu spiritulu si inim'a sa, dar ellu e totu Laurianu cellu de la 3 Maiu 1848.

Dr. Obedenariu vorbesce cu multu spiritu despre admirabila unitate a limbii romane de la Tisa pana la Mare. Dlu Corvinu incheia pentru unu altu trei Maiu. Cuvinte natiunale pronuncia la mesa si altii, precum dlu Orasianu; apoi dlu Paunescu, studinte la facultatea de medicina, vorbi despre puterea sciintiei, si incheia pentru frati'a studentiloru din tote tierile romane. Dlu prof. Circa incheia in onorea Buuresciloru.

Dupa mesa petrecerea continua viu pana la 8 ore sera, cu muzica, dantiuri natiunale si jocuri gimnastice. — La 8 ore, serbarea se incheia, si plecara toti la alle salle, plini de multumire

Blasiu. Iunimea studeosa de la gimnasiulu si facultatea teologica d'aici inca serba diu'a iubilariu de 15 Maiu 1848 cu tota demnitatea si seriositatea, ce sa receruta, mai alessu aici la isvorulu redescaptarii Romanimei. Cetatea a fostu iluminata, gimnasiulu si seminariulu teologicu decoratu cu inscriptiuni alesse, cuvinte eternu sacre d'alle invetiatoriloru si poetiloru romaniloru. S'au addusu ovatiunile celle mai insufflete nestorelu literaturei romane, Timoteu Cipariu. Dlu canon. Pappalvi facu parastasulu pentru repausulu sufleteloru memoritoriloru Muresianu, Iancu, Burnuti, pentru suffetele celloru 40,000 romani, cari conformu juramentulu loru de pre „Campulu Libertatii“ sacrificara viere si sange pentru Romania.

Mai multi teneri tinentu apoi in presentia numerosulu publicu discursuri insuffletorie despre insemnetatea dillei iubilare, in memori'a maretiloru fapte si lupte de acum 25 anni, in onorea caruntiloru luptatori de asta-di si a totoruru cari dorescu si ajuta prosperarea natiunii si a patriei romane. Maialulu a trebuitu sa se amene d'in caus'a tempului prea nefavoritoriu. F.

Abrudu. Romani de aici, d'in Ros'a, Buciumu, romanii d'in muntii apuseni inca serbara pre scumpulu pamentu, unde sangele curgea siroie pentru libertatea poporulu romanu, memorabilia di de 15 Maiu. D. protop. I. Gallu tinentu parastasu pentru suffetele celloru caduti in lupta si sufferintie; era D. par. D. Adamoviciu tinentu unu discursu demuu de acesta serbatoria iubilariu. La casin'a romana s'a tinentu apoi banquetulu indatenatu, la care toasturile insuffletorie n'au lipsitu. Totu odata sa facutu si o collecta in favorea fondulu Academiei romane de drepturi, spre care scopu 38 ospeti au contribuitu fromos'a summa de 1200 fl. infintandu totu spre acestu scopu unu comitetu centrale si mai multe subcomitete, de la a caroru activitate se accepta rezultate imbucuratorie. T.

Vienna. Numerosa junime rom. studeosa d'aici serba cu indatenata solemnitate in 15 Maiu deschiderea cabinetulu rom. de lectura. Programulu statoritu se esecuta, in presentia unu publicu numerosu si alessu, spre indestulire deplina. Felicitari cordiale si insuffletorie sossira d'in mai multe parti. In legaturu cu acesta serba'ore, s'a serbatu cu entusiasmu si diu'a iubilariu de 25 anni de la 15 Maiu 1848. Multu a contribuitu la bucuria si insuffletirea generale si presentia agerulu tribunulu allu poporulu rom. si intrepidulu luptatoriu d'in 1848/9, presentia D. Assenfe Severu G.

Berlinu. Tenerimea romana d'in metropolea Germaniei inca serba cu mare insuffletire memorabilia di de 15 Maiu. La acesta serbare a participatu si tenerimna romana stud. de la universitatea d'in Lipsca. F.

Pre cum videmu dara etern'a di de 15 Maiu, siubileulu de 25 anni, sa serbatu,

pre langa tote sufferintiele si greutatile presintelu, in tote partile, unde se affia sufletu de romanu; ca-ci multoru-a a fostu ore-si cam mangaiere seau alinare momentana a doreriloru serbarea acestei dille maretie.

Reportu generale

allu societatei literarie-basericesci „Alexi-Sincaiane“ despre activitatea si administrarea ei, de la reportulu generalu I. public. 1. Juniu 1871, pana in presente 30, Maiu, 1873.

I. Membrii ordenari ai societatei au tinentu in decursulu acestoru doi anni, 45, siedintie, d'in cari una fu publica.

Activitatea membriloru desvoltata in decursulu acestoru siedintie, — afara de dechiamatiuni din autori straini, — se cuprinde in urmatoriele elaborate d'intre cari unele au intratu in organulu societatii „Steu'a Marei.“

a) Disertatiuni basericesci, istorico-natiunali, limbistice, novelle si alte opuri originali.

„Misteriulu fiintei omenesci“ de Greg. Dragoiu; „Preotii si religionea crestina la romani“ de Augustinu Moldovanu: „Meritulu preotimii in sustinerea romanismulu“ de Mihaiu Eroulu si cate-va trasure d'in vietia faptele lui gloriose, de Vasiliu Cristea; „Preotulu libertatei“ de Ionu Bulbucu: „Una pre vire preste sufferintiele romaniloru si incheia rea loru cu 3/15 Maiu, 1848“ de Petru Cab'la; „D'in vietia unei parechi casatorite“ novela de Aureliu Popu; „Femeea in istoria“ „Unu propunere in favorea femeiloru romane,“ „Cate-va despre poesi'a populara“ de N. F. Negritiu; „Superbia“ de Samsonu Onighi, Sententia si maxime de P. Cab'la.

b) poesie: „Dedicatiuni Societ. Alexi-Sincaiane“ „Nepot'a lui Traianu,“ „Cate-va d'ieu,“ „Tatalu nostru“ „Rogatiune,“ „Noptile lui Episcopu,“ „La o copila“ de L. Papiu; „Dorirea mea,“ „Niti'a,“ „Pre unu albmu,“ „Unde in umbra“... „Miereea pe catosa,“ „De ar fi“... „Suspine,“ „Fie nebuna,“ „Mediu de nopte,“ „Nu me uitati,“ „Aceptamu“... „Cu dorere“ „De as fi“... „Am risatu“ de Aureliu Popu; „Dorerea mea“ de Mihaiu Popu; „Cate-va d'ieu“ de Augustinu Moldovanu; „Unu visu“ de Stefanu Rebreanu; „Dorerea mea“ de V. Cristea; „La unu copila“ de Simeone Filipu; „Dorerea mea“ (publicata in Nr. 10 „Transilvania“ a. 1872); „Christosu au inviatu,“ „Mare esti Domnu“ de Silviu B. Sohorca; „La o copila“ de Cl. Popu; „Lupt'a lui Ionu Vod'a cu Turcii“ „Catra Dacia“ de Cr. Turturianu.

c) traduceri: „D'in lectiunile lui Caniong despre inaintarea clasei lucratoriloru“ „Festivitate“ (novella) de N. F. Negritiu; „Noptile S. Augustinu“ (doue nopti) de Ionu Bulbucu; „Anime femeiesci“ (novella) Mihaiu Popu; „Sententie“ de Leone C. Popu; „Despre influintia ce are modululu de guvernatu de vietuire asupra vietii omenesci“ de Ansentiu Muresianu; „Arborele Comululu“ de Ionu Dorosiu.

d) Ideea conceputa de antecesorii nostri de a da la lumina unu opu de predice aproape de realizare, si cu inceputulu anulu scolasticu venitoriu se voru poté transpunde in Venerabilulu Consistoriu spre revisiune. Comitetulu esmisu pentru criticarea si vindicarea prediceoru incurse au constatatu d'in urmatoriu membri: Vasiliu Cristea, Tiberiu G. Popu, Petru Cab'la, Ionu Petrisioru, Mihaiu Borosiu, Stefanu Rebreanu, C. Turturianu, V. Muresianu si Ionu Gogea; carora societatea li addu multuminta pentru diligintia desvoltata de aceasta comisiune.

Organulu Societatei „Steu'a Marei“ fu de daclatu de unu comitetu compusu d'in membrii. Ionu Dorosiu, Ionu Bulbucu, Elia Cristea, Iacobi Nechit'a si Samsonu Onighi, edita cancellisti-editori fura: Elia Posmusiu si Teofilu Vladutiu.

II. Societatea nostra are membrii ordenari, cari suntu alumni seminariali; membrii fondatori si binefacatori. Sum'a membriloru ordenari pre annulu acestu-a fu: 64.

a) Membrii fondatori inscrissi cu 10 v. a. in acesti doi anni d'in urma sunt: Ionu SSa Par. Eppu Dr. Ioanu Vancea (de 50 fl.) Dr. Vasiliu Popu, procuratoru

in Africa. In 1845 înaintă de colonelul, în 1848 de generariu; în 1852 se reintorse că generariu de diviziune la Europa și participă la asaltul de la Sevastopol. În războiul austro-italian de la 1859 și-a câștigat renume militar prin un atac executat la Magenta contra demantării lui Napoleon III. După aceea ocupă postul de guvernator al Algeriei până la erumperea războiului franco-italian. Pre timpului revoluției comunistilor Mac Mahon ajunsese comandant armatei franceze și eliberă Parisul din ghiarele comunistilor.

*(Societatea.) „Petru Maior“ din Pestă avându statute, aflate bune de către guvernul unguresc, s'a resoluțiu a serbă această renaștere a ei prin „Inaugurațiune solennă, ce se va ține în 9 Iunie st. n. a. c. la 4 ore d. m. în eleganta localitate a societ. Strada Vatiului, nr. 12 etagiul III. La această serbare sunt invitați toți amicii progresului. Programă aceste următorie:

1. „Desceptate Romane, executată de chorul vocale. 2. „Cuventu de deschidere,“ rostit de v-presedintele societății G. Mihali. 3. „Barbatulu de caracteru firmu și lupta resolută,“ dissertatiune de G. Liuba, cetite de autoriulu. 4. „Sentinela Romana,“ de Alessandri, dechiamată de G. Vuia. 5. „Venatoriulu,“ de Alessandri, executată de chorul vocale. 6. „Superbia natională,“ dissertatiune de P. Ilesiu, cetita de autoriulu. 7. „Căta Romane,“ de J. Vulcanu, dechiamată de I. Panea. 8. „Limb'a romană,“ de G. Sionu, executată de chorul vocale. 9. Cuventu de inchidere, rostit de v-presedintele G. Mihali.

*(Deputatiunea unguresca) esmisa spre a pertractă a supra differintielor cu croatii, ține în 4 Iunie o ședință la carea participă și ministrul presedinte Szlavy. În ședință această s'a discutat numai partea politica a acestei afaceri de noua impacatiune. Domineca se va ține alta ședință, la care voru participă și membrii croatii. Se spera, că acesta ședință va fi decidentoria.

Romania. Inca înainte de moartea ultimului Domnu Romanu alu Romanilor guvernul actualu alu principelui Carolu începuse a face dispozițiuni pentru serbarea d'ilei de 10/22 Maiu, în carea Carolu de Hohenzollern a intrat în capitala Romaniei. Guvernul și pressa oficială și-au dat totă trudă și ostenețea ca această serbare în anulul acestu-a să reessa cătu se pote de splendidă. Caus'a pentru ce tocmai în acestu anu s'a acceptat să fie splendidă, și plină de entusiasm celebrarea acestei d'ile, este d'a se affia în impregiurarea, că acestu-a este anulul alu șeptelea de la suirea principelui Carolu pe tronulu lui Mihail Eroulu, și cu tote aceste Domnitoriulu Carolu nu numai n'a ajunsu la capetulu Domniei sale, precum se credea, ci din contra d'insulu stă asta-di mai tare și mai sigur ca ori și candu pe tronulu romanu. Diurnalulu guvernamentalu „Pressa“ ni spune, că d'iu'a de 10 Maiu s'ar fi celebrat în Bucuresci cu multu entusiasm, din contra inse tote celălalte foi din capitala și din provincia ni comunica, că în această di poporatiunea Bucurescilor și preste totu țier'a întreaga a fostu tăcută, pentru că se affia înca sub prim'a impresiune a scirei doreroase despre moartea esprincipelui Alessandru Ioanu I. Totu entusiasmulu manifestat în această di se restringe pre langa banchetulu, ce officierii romani l'au datu în onorea Domnitoriului. Inse, precum se d'ice, și acestu banchetu s'ar fi arangiatu numai la ordenulu ministrului de resbellu. Din tote aceste onorab.

cetitori potu să veda, că ce dovedea a datu poporulu Bucurescilor și preste totu țier'a întreaga despre iubirea și atasiamentulu seu către Domnitoriulu. Dacă vomu consideră inse, că pre timpulu acellu-a țier'a se affia în doliu, plangea pierderea unui mure fiu alu seu, atunci nu ne vomu miră vedindu, cătu de pucini au fostu cei ce în asemeni impregiurări mai aveau placerea d'a înasna bancheturi și d'a face illuminatiune de bucuria. Totu de aici potemu deduce, că între alte impregiurări, poporulu romanu ar fi datu mai mare espressioni de simpatia și iubire către Domnitoriulu.

În legatura cu serbarea d'ilei de 10 Maiu avem d'a înregistră unu faptu de lasitate din partea unui officieru cu numele Luchide, de buna seama grecu de nascere. Diurnalulu „Romanulu“ din capulu locului și-a făcutu observatiunile sale cu privire la banchetulu officierilor și a d'issu, că acestu banchetu în onorea Domnitoriului a fostu impusu din partea ministrului de resbellu. Pentru această presupusatiune innocentă și pote adevărată, numitul officieru, acompaniatu înca de vre-o trei camaradi de ai sei, se duse la redactiunea „Romanului“ spre a cere explicatiuni în privința unoru passagii vatematorice pentru person'a Domnitoriului. Din întâmplare ellu affia pre d. Costinescu, unulu dintre redactorii „Romanului“ preamblandu-se prin curte, și în momentul candu redactorulu desarmat era ocupat se affie în diurnal pre-tinsulu atacu contr'a Domnitoriului, lasiulu officieru lu palmul pre neacceptate și după aceea o luă la sanetosă d'impreună cu ceilalti soci ai sei, cari de altmintelea nu erau pregatiți la asie actu de brutalitate. A se numi militariu și a atacă pre unu omu nearmatu și înca pre neacceptate, și apoi a o tulă la fuga, este o injuria făcută sentimentulu de omu bravu și leale, ce cuprinde în sine numirea de militariu. D. Costinescu a provocat pre Luchide la duelu; acestu-a inse n'a avut coragiulu d'a în crucisă ferrulu (arm'a albă) cu unu omu din statulu civilu și asie a remasu de risu și de rusne.

După incidentulu de la Giurgiu, adica după asie numit'a rescola a bivolarilor, dlul Papu-Ilarianu a publicat în diurnalulu „Romanulu“ o epistola către bivolari, în carea li lauda coragiulu și revolutiunea, ce au manifestat cu acea ocaziune față cu impatori și suprimatori lor. Pentru această epistola în forma de proclamatiune dlul Papu a fostu trasu în judecată. Acesta cauza a dlui Papu s'a terminat bine chiar și la curtea de cassatiune, carea a respinsu ca neadmissibilu recursulu procurorului generalu în contra ordonantiei camerei de punere sub accusatiune, carea declară, că nu este casu de urmarire contr'a dlui Papu-Ilarianu.

Ispania. Camera constitutoria fu deschisă de presedintele consiliului ministeriale, prin unu discursu, compus de Castellariu. Presed. felicita camera camera d'a poté dá în manele ei potestatea statului. Revolutiunea d'în septemvre fusese monarhica, și

consecința ei nevitata a fostu Republic'a. Ellu dechiară, că constituirea unui guvernului impaciutoriu n'a fostu posibilu pentru ambițiunea unoru-a și resistentia altoru-a. Ellu amintese de ilegală opozițiune a comisiunii permanente, care a voit se amene aligerile și se convoce cortesii, neavendu la această neci unu dreptu. Comisiunea perman. fu dissolvată pentru a încungiură vre-o eventuala dictatura militaria, și a mantui Republic'a. Amintese, mai departe, de mesurile luate spre asigurarea libertății depline, la aligeri. Constata că Europa privi cu neîncredere la Ispania, candu a proclamatu Republic'a; caus'a acestei neîncredere inse a fostu, că Europa se indoia, dacă ispaniolii se voru unii se ba pentru întemeierea Republicei.

Sant'a aliantia este neverosimila asta-di, asemenea și vre-o intervențiune străina. Ispanii voru constitui unu guvern, care li va conveni. Recunoșterea republicei depinde numai singuru de la politica ordinii interne. Europa este convinsă, că republica ispană n'are nimicu comunu cu revolutiunea europeană. Ispania nu tinde la estindere teritorială. Suatesce activitate, pentru a pune capetu bellului civil: promitte reorganizatiunea justiției și anuncia despartirea bisericeii de stat. Arreta că starea financiară este tristă; cu tote acestea republica făcu împrumuturi numai cu 12 procente pre candu monarhia făcea cu 25 pro. Promitte solemnul stergerea Sclaviei despre insula Cuba și d'ice, că cele mari nisuinte guvern. va da în privința redicării și îmbunătățirii causei școlare, pentru a fini periodulu revolutiunii și a impacă animele. — Trupele și voluntarii defiliara înaintea camerei și salutara cu entusiasm camera, republica și guvernulu. — Pretotindanea domnesce linisce, afara de provinciile unde se affia carlistii rescolati.

Sciri electrice.

Parisu, 2 Iunie. Principele Bibescu, fostu ospodaru alu Munteniei, a repausat. Ladmiralt este numitu comandant armatei de la Versali'a și va fi totu o data guvernatoriu Parisului. Principele Napoleonu primu, cu învoirea guvernului, passaportulu cerutu de la consulele francezu d'în Milanu. Se assecură, că principele, a voit se constată dreptulu seu, inse are de cugetu a amenă reintorcerea sa în Franța.

Parisu, 2 Iunie. Mac Mahon, în proclamatiunea sa, adresată armatei accentua, că Adunarea nat. a alesu pre presed. republicei d'în armata, sperandu că acesta prin patriotismulu și energi'a ei va sci câștigă stima și respectu ordinii și legilor.

Parisu, 2 Iunie. Diariulu „Agence Havas“ d'ice, că reconșterea noului guvernului din partea poterilor externe n'a datu de greutate.

Parisu, 4 Iunie. Se assecură că episcopulu de Parisu ar fi cerutu de la noul guvern concessiunea, spre a poté ține era-si procesiuni pre strade. — Afara de acesta se constată, că guvernulu are de cugetu a

restringe suffragiulu universalu; și sigur Mac-Mahon este de parerea, că suffragiulu universalu să nu se restringa.

A t e n'a, 4. Iunie. Regele deschise prin unu discursu de tron camerei Greciei. Discursulu anuncia că în present'a sesiune dietale se voru presentă d'în partea guvernului mai multe proiecte de legi, referitorie la redicarea și prosperarea Greciei și a comerțului ei. În fine constata, că cestiunea Laurionu a succedut a fi compunată pre calle pacifice prin înteleptiunea barbatilor, cari au avut misiune în această cestiune compunată.

V i e n'a, 4. Iunie. Scirile mai recente despre starea imperatesei Siamlot'ta, vedu'a imperatorului de Messico Maximilianu, ni spunu, că ar fi scapatu de nebunia, inse ar fi cadutu în oceanu la marea. Starea fizică a acestei neferice fiinte înca este îmbucuratoriă.

O d e s'sa, 4 Iunie. Inimicitiele între Chivani și între trupele rusese n'au încetat înca; unu sangerosu conflictu cu greu se va poté evita.

Inscientiare.

Despartimentulu 18. alu Asociatiunii Transilvane romane literare, satoriu de comitatulu Turdei de dios, și șcaunulu Arșielui, estu anu va ține Adunarea sa generală în opidulu Turda la 24 Iunie a. c. st. 9 ore a. m. în locuint'a protop. rom. gr. ca de aici. Deci toti onorati membri de în acest despartimentu cu onore sunt invitați a lua parte activă la acea adunare, în care se vor pertractă multe obiecte, referitorie la progresa și prosperarea Asociatiunii.

Turda 31 Maiu 1873.

Iacobu Lugosiianu protop.

La rogarea preareveritulu D. protopop și parochu de Bissadu Daniulu Napoanu în interesulu adevărului atestediu, oficialminte dechiară: cum-că școl'a greacă română de Bissadu, carea stă sub inspectiunea sus-laudatulu Domnu, este foarte bine organizată, îndiestrată cu unelte recerute prescrișe prin lege, — are docinte regulat — și se ține școl'a în modulu cellu îmbucuratoriu.

Semnata în Seini, 24 Maiu, 1873.

Simeone Stanu jude cerului.

Multiamita publică.

Multu iubit'a mea socia Florea Ratiu ascurată fiindu la banc'a generală de asiguratiune „Transilvania“ au reposat în 25. Febr. a. c. și directiunea banței de asiguratiune reciproca solvindu-mi cu acurateție și punctualitate în bani gat'a summa asigurată de 2000 fl. v. a. prin această î esprimu multamita mea publică.

Siemut'a-Mare în 30 Maiu 1873.

Jeremia Ratiu not. oppidanu.

Burs'a de Vien'a de la 3. Iunie, 1873

5% metall.	70.25	Londra	108.5
Imprum. nat.	73.80	Argintu	107.75
Sorti d'în 1860	102.50	Galbenu	5.17
Act. de banca	942.—	Napoleon'd'or	8.74
Act. inst. croc.	321.35		

Propriet., edit. și red. răspundet.: ALESSANDRU ROMANU